

REDACCIO:

Josep PALLACH
32, av. de la République,
MONTGERON (S. et O.)

ADMINISTRACIO:

Antoni IBORRA
13, rue Bassano, Paris (16°)

Endavant

FEDERACIO
DEMOCRACIA
SOCIALISME

C. Ch. Postaux 4163-90 — PARIS Preu de l'exemplar: 20 francs.

Suscripció l'any: 250 francs.

ORGAN CENTRAL DEL MOVIMENT SOCIALISTA DE CATALUNYA

La protesta dels obrers i dels universitaris té l'assentiment del país. - Un règim de llibertat i de Justícia que assegurí un salari decent: Heus aci el que volem

MALGRAT ELS DISCURSOS DE SEVILLA, FRANCO SAP QUE EL SEU REGIM TÈ ELS DIES COMPATATS. EL POBLE DE CATALUNYA PREPARA LES NOVES ACCIONS, FINS A LA VICTORIA.

LA VAGA UNIVERSITÀRIA CATALANA DE PROTESTA. — Desde la matinalada del 12, les mesures de precaució preses pel senyor Acedo demostraren abastament que el governador civil té avui consciència de la situació a l'Universita, i sap que els estudiants catalans aprofitaran qualsevol ocasió per manifestar llur oposició contra un règim injust, immoral i opresor.

L'acció dels estudiants fou menada amb decisió: dos dies abans del començament de la vaga, es repartiren profusament els pasquins que reproduïm, i les parets de l'Universitat anunciaren amb grans lletres que els catalans estimem la nostra llengua i la nostra cultura i reivindicuem els nostres drets.

Malgrat la repressió — detencions preventives de nombrosos estudiants, ordre del rector de passar llista i comunicar els absents a les «autoritats» — la vaga fou un èxit. S'expulsà violentament dels claustres els policies «curiosos», i els professors que no seguiren l'ordre de vaga foren escridassats i xiulats. El dia 13 d'abril una magnífica gallina es passejà pels corredors de l'Universitat simbolitzant potser el coratge del senyor Joaniquet, «jefe» del S.E.U., i protegit personal del general Acedo. Els Universitaris Catalans han començat l'acció: una acció de reivindicació nacional que ha d'agrupar totes les tendències i que reuneix tots els sectors.

LES VAGUES OBRERES. SANT ANDREU DONA LA PAUTA A SEGUIR. — L'estat ambiental creat per les notícies de ràdio estrangeres sobre les vagues de

Les inscripcions a les parets de la 'Universitat i de l'Escola Industrial, reclamant la vaga universitària:
**VAGA EL 12 I EL 13 !
LLIBERTAT PER L'ENSENYAMENT CATALA !
PER UNA LLIBERTAT CATALANA !
SOM SOLIDARIS DELS ESTUDIANTS MADRILENYS !
VAGA TESTIMONI DAVANT L'U. N.E.S.C.O. !**

Navarra es traduí mot aviat a les fàbriques de Barcelona. La reacció obrera fou enterament espontània i prova clarament que els treballadors de Catalunya tenen la consciència desperta i estan sempre amatents. Malgrat els anys de tirania, i a desgrat de l'aparell «sindical» vertical, que és només una màquina parasitària a les ordres de Franco, el nostre poble sap el que ha de fer. I quan arribaren les noves de Pamplona i del País Basc, sense dubtar ni un instant els treballadors compliren amb el deure.

LA MAQUINISTA REFUSA L'ALMOINA DE GIRÓN. — La «Maquinista», de vella experiència sindical, donà la pauta. El dia 12, els treballadors refusaren continuar treballant al veure la miserable almoina que Girón els donava. després d'haver promès un augment de salaris de 20 %. La fàbrica d'utilatge agrícola «Morros», continuà. I a les 4 de la tarda, la E.N.A.S.A. decidia també la vaga. El general Acedo, alarmat, anà a fer un discurs als treballadors. Però l'eloqüència «acediana» es mostrà incapaç. Els obrers el xiularen i continuaren la vaga.

A l'endemà Acedo prometia «meter en cintura» als obrers, i donava l'ordre de tancar les fàbriques. Però enlloc d'intimidarse, els obrers de Sant Andreu continuaren la lluita. A la Hispano-Villiers, de motors de gasolina, la vaga era total. Total també a Pintures Riera, a can Pascuet — i parcial a Fabra i Coats, on les treballadores escridassaven els guardies a cavall, que no sabien que fer.

LA REPRESSIO A COMARQUES. — Tement l'extensió de la vaga a tota la

zona industrial, Acedo donà ordres severíssimes A tot Barcelona, a Sabadell, a Mataró, a Manresa, a Tarrassa. les parelles de guàrdia civil entraren a les fàbriques durant la nit del 12 al 13.

Quan arribaren els treballadors, les ordres eren concretes: no podien formar-se grups, ni comentar-se els esdeveniments: els que abandonessin el treball, podien considerar-se despedits. La fàbrica seria tancada i es perdien tots els drets...

EL GOVERNADOR FA MARXA ENREERA. EL DILLUNS ORDENA OBRIR LES FÀBRIQUES. — Així arribà el dilluns, 16 d'abril, que fou en realitat el dia decisiu. Acedo havia tingut temps de «reflexionar», i segurament de rebre instruccions per no mostrar-se tan «xulo». En efecte, de bona hora al matí, la «Maquinista» rebia ordres d'obrir les portes, i igualment les altres fàbriques tancades. Els treballadors decidiren entrar a treballar. Havien ja mostrat clarament que ni Girón ni la C.N.S. no aconseguïen enganyar-los, i que la reivindicació d'un salari decent és substancial amb la nostra classe obrera. Ferllongar la vaga era difícil, sense la seguretat d'una extensió a tota Espanya. La repressió entretant començava: la nit anterior, dotzenes de treballadors de la «Maquinista» eren empresonats, més de trenta a la E.N.A.S.A., una desena a can Morros...

La solidaritat obrera començava: aquesta solidaritat clandestina que el nostre poble practica ja fa prop de vint anys — i que continuarà fins al dia que pugui constituir a la llum pública els sindicats obrers que seran la millor arma de l'emancipació proletària.

L'ACCIO AL PAIS BASC. — FRANCO A SEVILLA. DISCURSOS: CRIDA DES-ESPERADA A LA FALANGE. L'EXERCIT MURMURA. — Després de la protesta universitària a Madrid i a Barcelona, l'acció vaguística dels obrers catalans, basc i navarresos ha donat el cop decisiu al règim, que ja només pot sobreviure cercant desesperadament solucions. Les «forces vives» del país, saben que Franco no pot assegurar-los la successió. I es preparen per un esdevenidor que han tardat a preveure — i que només els imposa la protesta popular. L'Església protegeix les H.O.A.C.

★ (Segueix a la pàg. 2)

ESTUDIANTS CATALANS!

Cal fer sentir la nostra protesta als delegats de l'UNESCO ! Cal dir-los que l'autèntica cultura espanyola — i no cal dir la catalana — contempla impotent i sense poder fer sentir la seva veu, la reunió actual.

Cal fer un gest per testimoniar la nostra voluntat contra aquesta burla !

Per denunciar les mentides del govern franquista !

Per la llibertat de la nostra llengua i de la nostra cultura !

Fem vaga a l'Universitat el 12 i 13 abril !

La «nostra» Barcelona

Per M. SERRA I MORET

Per una mena de predestinació, afavorida per la topografia i la seva escaient posició geogràfica, Barcelona va devenir, sense discussió ni rivalitats, la capital de Catalunya. Fa més d'un mil·lenni, quan Catalunya es despenia joiçament de l'úter matern, ja portava Barcelona al front con la marca de la futura maduritat, quan el desenvolupament de la nació requiriria un cervell, un centre-motor, que fos a l'ensems amalgama, gresol, síntesi, dinàmica, direcció i llar comuna, metròpoli creadora, l'aglutinant i la irradiació d'aquesta força misteriosa de germinació i de flama espiritual que la nació ponçia oferia a la comunitat de pobles i de races.

Barcelona fou Catalunya, amb les seves gràcies i defectes, amb les seves febleses, poquetats, ambivalències i claudicacions, però era sempre la «nostra», la llar de tots els catalans, on queien una hora o altra, com a l'esquer, la gent de les comarques, rejuventint la sang ciutadana i impedit la propagació del barcelonisme decadent que mai no s'ha assemblejat al *chulo* madrileny, però que venia a ésser com el *cockney* londinenc, un sub-producte de barriada, sense horitzons i, naturalment, sense idèmia. Quan es deia que el quaranta per cent de la població barcelonina provenia de les comarques, la gent s'esgarriava, però hom veia com la ciutat creixia, s'embellia i es feia madona. Després va assumir gent de més lluny i fou la metròpoli del llevant ibèric. Avui ja es altra cosa. Les recents estadístiques demogràfiques ens diuen que Barcelona ha assolit el percentatge de naixences i defuncions de les altres ciutats europees: nou per mil de defuncions, 15,8 per mil de naixements.

Molt bé. Les xifres de l'any 1953 donen per una població que depassa els 1.300.000 habitants, 8.485 nascuts de pares catalans i 2.519 fills de mare catalana i 2.714 fills de pare català. En conjunt, tenint en compte el 15,8 per mil de naixences, menys de la meitat de les criatures que neixen a Barcelona són d'ascendència catalana. Si ha de prevaldre la llei de majories i minories, pot dir-se que la

gran massa dels forasters de Barcelona la constitueixen els catalans.

Aquest fet, vist d'un angle universalista i acomodaticí podria no tenir importància. Fins i tot podríem creure que l'alta proporció de gent exògena podria reportar progrés. Però desseguit trobem altres xifres que descoratgen. En una ciutat tan gran i tan extensa funcionen 187 escoles públiques de l'Estat i 24 municipals; deixant de banda les escoles privades. L'exigüetat d'aquestes xifres aclapara, però encara fa venir mareig llegir que la matrícula total d'aquestes escoles era de 31.500 alumnes, és a dir, molt inferior a la matrícula potencial de tots aquests establiments. Hem d'acceptar, doncs, que, segons les dades oficials, Barcelona, la capital de Catalunya, compta amb menys de la meitat de les escoles públiques que li correspondrien pel volum de la seva població i que l'assistència a aquestes escoles és molt inferior a la capacitat de matrícula de les mateixes.

Davant d'aquestes dades no ens pot sorprendre que una ciutat tan gran com Barcelona compti només amb 13.300 automòbils particulars en circulació, 4.900 de servei públic i uns 10.000 camions. Aquesta pobresa de vehicles a motor contrasta amb la dels 5.000 carros de tracció animal que encara es troben pels carrers de Barcelona, particularment els carretons dels drapaires tirats per un burret que fa tintines.

Aquestes xifres que proporcionalment deuen ésser les més baixes d'Europa ens obliguen a dir que sense automòbils encara pasarien com passen els xinesos que tot just ara comencen a sortir del caos, però ells, almenys, tenen escoles i, el que és més important, les escoles són congregades com pertoca. Quan algú d'allà «baix» ens diu: «Oh, si veguessis Barcelona, no la coneixerieu», estem cada dia més inclinats a creure'l i ens alarmem cada dia més. Mai Barcelona no ha estat potser un gran model de cultura i progrés, però, entre la Barcelona d'ara, depauperada, estranya i analfabeta, i la «nostra» Barcelona dels temps prometedors, no costa gaire de fer l'escandall i, sobretot, de fer la tria.

Treballadors de Catalunya!

El règim franquista entra en la darrera etapa de la seva descomposició. Els esdeveniments dels darrers tres mesos han provat acceleradament el fracàs total d'aquesta monstruosa empresa de corrupció i d'esclavatge que és l'Estat franco-falangista.

Durant anys i anys, sense desesperar ni en els dies més negres de la victòria nazi, i en els més trists encara de l'abandó de les democràcies, els socialistes catalans hem reafirmat la nostra fe en un demà triomfant. La llibertat de Catalunya, l'instauració d'un règim de democràcia i de justícia social per tots els pobles de l'Espanya oprimida guiaven la nostra esperança. Però la nostra afirmació tenia altres fonaments solídissims: els que ens donava constantment la incapacitat del règim que avui comença a morir.

Sabiem que la persecució franquista no podria ofegar la voluntat nacional de Catalunya i que aquesta s'expressaria d'acord amb les corrents federatives que avui dominen arreu d'Europa i del món. Sabiem que Franco no podria anorrear el planter d'il·lusions ciutadanes de les noves generacions espanyoles, i que, malgrat els anys d'embrutament cultural i civil, la voluntat de vida democràtica ressorgiria en la consciència dels ciutadans de demà. Les repetides manifestacions universitàries a Barcelona, els esdeveniments de febrer a Madrid, a Sevilla i a altres viles espanyoles ens proven que teníem raó. El camí de la convivència peninsular resta obert als pobles hispànics.

La política exterior franquista, jugant a la guerra mundial i a la «creuada anticomunista», dedicant-se alhora a hostilitzar els països democràtics europeus devia tenir conseqüències nefastes pel propi promotor: els esdeveniments del Marroc acaben d'afirmar-ho.

Finalment, el desgavell econòmic i administratiu, la incapacitat d'ordenar la vida econòmica, la corrupció que regna a les altes esferes de l'Estat començant per la pròpia família del dictador, les excessives despeses de l'aparell parasitari estatal, devien provocar l'explosió de descontent de les classes treballadores que són les principals víctimes del desgovern franquista. Les vagues del País Basc, de Navarra, de Catalunya, proven que la consciència obrera no es deixa abatre per la repressió i la misèria, i que els treballadors resten a l'avantguarda del procés de recobriment democràtic.

Al cap de 20 anys de la sublevació militar que costà un milió de morts, aquest és el balanç que pot oferir avui al règim als que en foren partidaris. Espanya no és unida, ni gran, ni lliure; els falangistes que tenien il·lusions ja les han perdudes. Els uns s'aparten de Franco; els altres segueixen aprofitant les sinecures del dictador i constitueixen en realitat la sola insegura base del poder franquista.

L'Exèrcit, l'Església, la Burguesia, mesuraran també finalment el gran fracàs de la dictadura que contribuïren a dreçar i que encara avui aguanten i toleren? Les crides desesperades del dictador, posant clarament el problema de la seva successió i reclamant una «monarquia com la que avui ja existeix», indiquen que les esquerdes s'estenen arreu. I l'egolatria del general Franco el porta a imaginar una altra guerra civil, «amb una nova riada de boines vermelles i de camises blaves» per assentar un poder que es tambaleja. On trobaria les boines vermelles? A Navarra, la de la decepció i de les vagues d'Abril? I les camises blaves, les cercarà entre els falangistes revoltats i empresonats a Madrid després dels aldarulls universitaris? ¿I, qui és avui tant orb i criminal que pugui desitjar una altra guerra civil? Franco, només. Però ningú no l'escollirà.

A Espanya, avui com ahir, no hi ha altra solució que donar la paraula al poble i anar a l'instauració d'un règim de convivència democràtica entre les diverses nacionalitats oprimides per un Estat centralista i decadent. Les llibertats ciutadanes, i entre elles el dret d'organització sindical pels treballadors, asseguraran la progressiva realització d'una societat on regni la justícia social, on triomfi el socialisme.

A Catalunya, els treballadors continuarem combatent amb fe per la llibertat del nostre poble, pel triomf de la democràcia política i social. Aquest any, la lluita és més dura que mai enmig de la reivindicació per un salari decent, en lloc de l'almoina que Girón volia acordar. Valent-se d'un subterfugi adhoc, el règim franquista ha hagut de reconèixer la valor incommovible de la voluntat proletària reafirmada cada primer de Maig. Festa de la solidaritat obrera internacional, el Primer de Maig d'enguany ha estat per nosaltres una diada d'esperança. La llum de l'esdevenidor que s'apropa farà més viu el nostre entusiasme i tremparà més que mai el nostre coratge.

VISCA CATALUNYA!
VISCA LA LLIBERTAT!
VISCA EL SOCIALISME!

EL COMITE EXECUTIU
DEL MOVIMENT SOCIALISTA
DE CATALUNYA A L'EXILI

Tot caminant

El P. S. O. E. i el M. S. de Catalunya

per Enric BRUFAU.

El P.S.O.E. és i ha estat l'organització política més important d'Espanya i ha servit sempre, com cap altra, els veritables interessos de la classe obrera i àdhuc de la immensa majoria del poble.

El P.S.O.E. és. Ni Franco ni la reacció espanyola no podran mai abatre'l. El P.S.O.E. ha convençut. La seva fidelitat a la causa socialista ha estat rentable i la seva actuació present no desdii ni molt ni gens de la passada.

En l'escala de la política espanyola—per a dir-ho en una fórmula actual—és el principal «interlocutor viable». I no diem l'únic, car a Catalunya, per causes que un dia o altre seriosament haurà d'analitzar, no hi ha trobat mai un ampli estat d'opinió i menys encara un nombre considerable d'afiliats.

Per endavant direm que Catalunya—circumscripció nos en aquest cas a la seva vida política—únicament se sent identificada i degudament interpretada per organitzacions autòctones.

Aquesta és una de les causes que han escatimat l'èxit al P.S.O.E. i, en canvi, d'ací ve que el Moviment Socialista de Catalunya, organització netament catalana, en pocs anys hagi esdevingut el partit polític més actiu i més representatiu de la Catalunya antifranquista; evidentment, posant a contribució tot l'entusiasme i corrent els perills inherents a tota acció alliberadora.

Bo serà afirmar: l'ociós és propiciat, que, contràriament a l'opinió d'alguns, el poble català és predominantment socialista, i no és pas amb anècdotes ridícules que desmentiran aquest sentiment tan propi, que té la gràcia de manifestar-se decidit en totes les ocasions creadores.

A Catalunya no hi ha gairebé cap poble ni cap vila que no tingui el seu sindicat agrícola, sovint importantíssim; la tradicional venda en comú de les pastu-

res i l'administració i explotació de béns comunals; la reparació en comú de camins veïnals; les dules que reuneixen tots els ramats, etc., constitueixen en la majoria dels casos assenyades manifestacions de cooperació i de solidaritat. Les caixes rurals foren nades al marge de l'Estat com penhora d'una concepció política solidària i previsorà. Les germandats perderen llur caràcter corporatiu per a esdevenir organismes de previsió per a tothom. Les múltiples i pròsperes cooperatives i tantes altres manifestacions que deixen mal parat l'èpítet d'individualistes que ens atorguen i posen en evidència el fort corrent mutualista, comunal i cooperatiu del nostre poble.

Sens exagerar—però, qui sap si anant massa lluny fins hom pot suposar que malgrat el desenvolupament del maquinisme del segle XVIII que creava amb l'adveniment del proletariat problemes gairebé insolubles de seguretat social sense la intervenció de l'Estat, el nostre poble hi hauria trobat solucions pertinents, sino definitives.

En l'ordre social, no hi ha dubte que totes les accions han estat senyalades per una mena de vocació socialista empírica. I si aquest corrent no ha arribat a la seva celosió normal es degut, en gran part per no dir totalment, al «consciadurisme» frenètic de la reacció, al liberalisme econòmic i al jacobinisme dels simicament polítics.

En aquesta nova etapa de la política catalana, més ben dit, de la vida de Catalunya, per a ben comportar-se solament hi ha un camí: Romandre fidel a la segura inclinació del poble, examplant i constituint l'edificació social nova, d'acord amb l'èpítet que sempre ha estat propi i que feliçment s'entronca amb la situació present del món, inexorablement orientada vers un estadi superior de política social.

CATALUNYA

(Ve de la pàg. 1)

creient que un sindicalisme catòlic permetria assegurar la seva influència. Gil Robles defensa els estudiants madrilenys i acusa obertament el règim feixista. La burguesia, poc decidida, sap que la crisi econòmica no té solució sense un canvi polític profundíssim. L'Exèrcit comença a prendre consciència de l'operació «Marroc» que ha liquidat les restes de l'imperi de Carles V. El fracàs del règim es total i Franco que ho sap, aprofita la visita a Sevilla per llençar una crida desesperada a la Falange, assegurant que «qualsevol monarquia haurà de comptar amb ella», i veient en la Falange «la base de l'Estat». Però que és la Falange? No res, si s'exclouen els funcionaris i els aprofitats. No tenen «ni el carrer», com ha dit Arrese; ni els estudiants, ni els obrers. La Falange es ja un fantasma. I l'Exèr-

cit, com ha dit Franco, «comença a murmurar». De fet no murmura; crida. I crida fort, com ho feu a Madrid el capità general quan els «matones» estigmatitzats per Gil Robles digueren que tenien una llista de cent intel·lectuals a «liquidar». Aquell dia Franco degué afluir; el seu poder entrava en crisi. Ja no es l'amo absolut, ni es pot permetre el joc subtil d'oposar reciprocament els adversaris. El començament de la fi del règim franquista s'ha iniciat. I els treballadors i els universitaris catalans continuaran fent tot el possible perquè el desenllaç sigui el més ràpid possible, i obri un esdevenidor plè de promeses, de pau, de treball i de benestar. En un règim de llibertat i de justícia.

Le gerant: A. IBORRA

Un nou llibre de Pere Foix

PANAIT ISTRATI

El nostre amic Pere Foix, continuant la seva fecunda tasca d'escriptor, ha publicat recentment una nova biografia.

Després d'estudiar les suggestives figures de la Revolució Mexicana com Panxó Villa, Juárez, Cárdenas, Pere Foix publica avui una biografia d'un gran escriptor europeu, que ben pocs espanyols deixaran de conèixer: Panait Istrati. La vida d'Istrati nedreix tan profundament la seva obra que la seva biografia és segurament la millor novel·la. Pere Foix ens en parla avui. Al saludar l'aparició del llibre del nostre amic, li augurem el major èxit i prometem ocupar-nos-en més detingudament en una pròxima edició.

En ple segle XX

El cas del professor Galindez

Jesús de Galindez, delegat del Govern basc als Estats Units i com a tal reconegut pel Departament d'Estat, va despareixer el 12 de març darrer sense que se n'hagi sabut res més. Hom suposa que fou raptat i assassinat pels agents de Trujillo, el dictador de la República Dominicana, però fins ara no s'ha trobat cap rastre.

En retre homenatge a la coratjosa víctima de la llibertat i la democràcia, el jove professor Jesús de Galindez, volem expressar la nostra profunda simpatia pel Govern basc l'acció del qual ha estat i és un brillant exemple d'encert, d'activitat i eficàcia.

Société Générale d'Impression
Toulouse

El XXV Aniversari de la República Catalana

El certificat d'estudis primaris

Aquest any la celebració del 14 d'Abril ha tingut a París un relleu especial. Es compleixen en efecte 25 anys de la proclamació de la República Catalana, i el Casal de Catalunya ha volgut que la commemoració fos digne de l'esdeveniment. Els catalans de París han respost amb entusiasme a la crida del Casal: l'àpat de germanor es veié concorregudíssim. Es reberen adhesions de tots els partits i organitzacions de Catalunya: Estat Català, Esquerra Republicana de Catalunya, C.N.T., P.O.U.M., Moviment Socialista de Catalunya, Front Nacional, Consell Nacional Català, Unió Catalànista. Igualment s'adherí, representat pel nostre amic Sr. J. Insausti, el Partit Nacionalista Basc.

Els diversos periòdics catalans que surten a París: «Tribuna», de l'Esquerra; «Per Catalunya», del F. N.; «Estat Català»; «Cartes d'Europa»; «Vincle» i «ENDAVANT» també s'adheriren a l'acte.

Es llegí el missatge de Manuel Serra i Moret que reproduïm íntegrament perquè ens sembla expressar l'estat d'esperit de tants milers de catalans que, a dintre i fora de la Pàtria han celebrat aquesta diada meditant l'esdevenidor — o combatent ja avui en un present difícil.

El senyor Ventura Gassol elogué l'acte que ha posat de relleu la voluntat de tots els catalans de París, de treballar units contra la tirania que oprimeix la nostra terra.

Era difícil trobar una bona solució a l'analfabetisme, i cal reconèixer que ara que som a l'UNESCO, era urgent encertar-ne una de bona. Aquest senyor Estelrich, que hi fa tant bon paper, quina cara hagués posat si gent malintencionada li hagués demanat, per exemple, la raó dels 30.000 infants sense escola barcelonins? Què hagués dit si algun masó d'aquests que ens venen a veure li hagués fet remarcar que les estadístiques oficials denuncien 200.000 adultes que no saben escriure a la capital de Catalunya?

La solució que hem trobat correspon a l'estil del règim, aquest estil audaç que tant belles realitzacions pot presentar — i presenta — en el camp de l'economia, dels transports, de la gestió administrativa. Què pensaven els estrangers? Que un problema com aquest, fill de les malcesitats dels rojos, no tindria solució? O creien potser que es resoliria creant milers d'escoles en dos anys, com feu la desgraciada segona República? Imaginaven que utilitzaríem els crèdits destinats per exemple a aquestes magnífiques Universitats Llaborals, que ningú sap encara perquè han de servir, però que són grans i molt altes, i fan molt de goig al senyor Giron? Suposaven els estrangers que la manca de vocacions docents — hi havia l'any passat dos alumnes-mestres a la Normal de Tarragona, nou a la de Barcelona — podia remeiar-se, com feren els governants materialistes del 1931, apujant els sous dels mestres? Tot això és manca d'idealisme, de fe.

Les solucions a un problema urgent han d'ésser urgents. I grandioses. Es per això que el Ministeri d'Educació Nacional acaba de dictar normes per a l'expedició del CERTIFICAT D'ESTUDIS PRIMARIS.

Heus aci un progrés: un certificat! La República feia escoles, però no donava certificats ni dictava normes per expedir-los. Com es distingien, en aquell règim detestat, els que sabien llegir i els que no en sabien? Quina terrible confusió devia regnar! Altrament, qui podrà impedir al nostre règim, d'atorgar generosament els Certificats? Suposem àdhuc que s'hagin de pagar unes pessetes per obtenir-los — no farà bon efecte que tots els espanyols tinguin el seu certificat, i puguin posar-lo escrit en «redondilla» i ben enmarcat, a la paret del menjador? De què servia que us ensenyessin de lletra, si no podíeu provar-ho als malpensats o als agents de policia que us demanen els papers?

Per donar el relleu necessari a les mesures dictades em permeto de proposar respectuosament que, seguint les normes de centralització que tant bé resulten, els certificats siguin expedits des de Madrid, i únicament després de discutits en el Consell de Ministres. I que els signi el Caudillo. Així veuran els malparlats si el general Franco es preocupa o no del benestar dels espanyols i d'ensenyar-los a llegir i a escriure!

Pep d'AGULLANA.

CATALANS:

No costa gaire trobar mots i frases evocatives i exultants, de la memorable diada en la qual, conduïts pel coratge i la clariïdència de Francesc Macià, proclamàvem la República Catalana des dels balcons del Palau de la Generalitat. Tampoc no costa de retransmetre als catalans sensibles l'emoció pura d'aquells hores úniques que, per haverles viscut, justifiquen les lluites, les penalitats i les decepcions de tantes altres hores que les haviem precedit i de tantes altres que les han succeït i que encara s'escolen en la desorientació i la defallença.

Costa més, naturalment!, de trobar els reactius i els estimulants que ens retornin l'esperit i la decisió d'aquelles jornades històriques i ens situïn en la línia de combat per a la recuperació de la llibertat i la dignitat d'homes i de ciutadans. I el cas és més greu perquè ja comencem a ésser excepció, perquè som dels pocs que no es llencen a la lluita per a reivindicar els seus drets individuals i col·lectius. Des que jo sóc al món he vist sorgir a la vida lliure i civil més de la meitat dels Estats independents que poblen el planeta. Som a l'època de les grans realitzacions en matèria de reivindicacions nacionals i humanes i davant dels nostres ulls, en aquests mateixos instants, s'està perfeccionant l'emancipació de pobles secularment oprimitos i que no regategen béns ni vides per alliberar la nació i aixecar, dins de la nació, la figura de l'home espiritualment, culturalment i civícament lliure, forjador dels seus propis destins.

Catalans reunits avui en un venturós moment de germanor i de fervor patriòtic! Catalans conscients, que lluny de la pàtria reviuu les afecions i les dolceses de la terra enyorada! Un minut de silenci. Per a resar, per a meditar, per a evocar la llar perduda? Pel que volgueu, mentre no sigui per a vetllar un mort, car aquest mort fora Catalunya. I la seva mort fora la nostra pròpia mort i ja no caldria que ens reuissim ni que ens vegessim mai més. I tanmateix, morts semblen quan no som capaços d'unir-nos, de coaligar-nos, de responsabilitzar-nos per a una tasca que tots els altres pobles fan amb èxit segur i que nosaltres no hem sabut aprendre ni sabem assajar malgrat els anys que passen i la vergonya i la misèria que s'acumulen damunt nostre.

Catalans, és hora! Que el record del 14 d'abril, de la República Catalana, de la redíviva Generalitat, de la noble figura de Macià i del sacrifici de Companys, mogui en nosaltres les cèl·lules virils que ens posin en les vies d'acció, en la línia dels altres pobles emancipats, en el cens del homes dignes, dels homes lliures. No oblideu que voler és poder i que els més petits i els més dèbils han acomplert les més altes proeses i han materialitzat els més grans ideals. Avui, quan es compleix un quart de segle de Pecelosit esperada i el crit de República fendia les velles pedres de la nostra ciutat sagrada, és hora de les decisions, dels propòsits, de les abnegacions i, sobretot, de les accions, de la voluntat i l'eficàcia. Es la nostra hora, catalans! A la lluita i a la tasca! Avant!

MANUEL SERRA I MORET